

Vikringen

Gymnasiets elevkår vid Svenska Privatskolan i Uleåborg

December 2009

Svenska Privatskolan i Uleåborg 150 år: En fest att minnas

God tajming är allting, har en vis man eller kvinna sagt någon gång. När det var dags för skolan att fira sin 150-åriga verksamhet kunde det inte ha skett vid ett mera förträffligt tillfälle. Med nya utrymmen i Weckmanska huset var det säkerligen en spännande upplevelse för tidigare elever att besöka sitt gamla lärosäte och minnas de tider då man fick samsas på en betydligt mindre yta.

Men också på den gamla sidan finns det nyheter på renoveringsfronten. När en tidigare elev stiger in i klassrummet som årskurs 7 använder idag blir han förbryllad. Sedan inser han att en vägg försvunnit och att två rum blivit ett. Ändå orienterar han sig snabbt och hittar det som blicken söker:

- I det där hörnet, framför den nuvarande vita tavlan, sov jag. Det här var

elevehem i tiderna, förklarar han tankfullt åt sällskapet som följer med honom in.

Många är berättelserna denna dag när tidigare elever vandrar omkring i skolan. Det är nämligen öppet hus timmarna fram till huvudfesten.

Diktläsning och sång

Morgonen är kall när de yngsta i huset firar sin egen fest. Stämningen i festtäl-

tet höjer dock värmen till lämpligare temperaturer.

Det blir sång och tal samt ett kanske något mer oväntat inslag. Rektor Sampo Backman debuterar som diktrecitatör. Det är en dikt som skrevs av Agnes Bergroth i samband med en flytt av elevehemmet till Svenska Kulturens Vänners lokaler på Torikatu 29.

Fortsättn. på sidan 3

Carl-Eric Silvanders festföreläsning om SPSU:s historia på 150-årsjubileet:

Bästa vänner till Svenska Privatskolan i Uleåborg - hög som låg

Skolan fyller i år 150 år, och är den äldsta existerande skolan i staden. I Uleåborg har man kunnat åtnjuta svensk undervisning från år 1609. Då finns de äldsta anteckningarna om en svensk skola under ledning av Simon Frosterus. Men knappast kunde Marie Junelius räkna med att hennes skola, som fick sitt verksamhetstillstånd från och med första september 1859, skulle komma att verka i 150 år. Skolan fick namnet Svenska Fruntimmerskolan i Uleåborg och var den 4:e högsta utbildningsenheten för kvinnor i Storfurstendömet Finland. Bland dessa fyra flickskolor fanns den tyska Töchterschule i Viborg, en skola som inte längre existerar. Verksamheten inleddes i Toppeliuska gården vid Torggatan och där fungerade skolan i tio år fram till år 1869.

Varför bildades det en svensk flickskola i Uleåborg? Svaret är enkelt. Det fanns redan ett svenskt pojkläroverk i staden. Namnet var Högre elementarskolan i Uleåborg. Gossar och flickor fick inte gå i samma läroverk: Det kunde bli för okoncentrerat på lektioner med två kön i samma klassrum. Den första samskolan i Finland var Brobergsskolan i Helsingfors år 1883. Vår skola startade med 57 elever, och blev genast mycket populär. Skolan klarade sig trots att man år 1874 fick konkurrens av Oulun Tyttökoulu.

Men grundandet av Oulun Lyseo år 1874 ledde till att tillströmningen av pojkar till det Svenska Lyceet minskade kraftigt mot slutet av 1890-talet. Då fattade ecklesiastikexpeditionen i Helsingfors ett beslut om att Svenska Fruntimmerskolan i Uleåborg skulle öppna sina portar för de gossar som ville få undervisning på svenska. Detta skedde år 1904 och samtidigt bibehöll man möj-

ligheten att även flickor kunde avlägga studentexamen. De sju första flickorna utexaminerades som studenter år 1907. Sedan år 1910 har skolan utexaminerat studenter. Realläroverket för gossar och flickor var namnet åren 1904-14. Skolan var en statlig enhet och verksamheten kunde fortsätta under rätt så trygga former. Skolans namn var först Svenska mellanskolan i Uleåborg, senare Svenska mellanskolan med fortsättningsklasser.

Den ekonomiska basen för skolans verksamhet förbättrades ytterligare genom tre donationer: Elin och Reinhold Weckmans fond 200.000 mark Karl och Elin Pentzins fond 700.000 mark Börje Haglunds fond 10.000 mark

Men svarta moln började trots allt segla upp vid horisonten. Äktfinskheten - vars mål var att på orter såsom Uleåborg, Kotka, Tammerfors och Björneborg få bort de svenska skolorna - började lyfta upp sitt fula tryne. Sålunda tvingades den Svenska mellanskolan i Brahestad att stänga sina dörrar i början av 1930-talet.

I Uleåborgs var den kommunala svenska folkskolan en nagel i ögat på samlingspartiets och agrarförbundets (centerpartiets) medlemmar. Denna antisvenska verksamhet backades upp av landshövdingen E.Y. Pehkonen. Alla visste att det svenska läroverket skulle tyna bort om man bara fick bort den svenska folkskolan. Men då trädde svenska folkskolans lärarinna Edith Rosenbladh fram på scenen. Som en Sven Duva vid Virta bro kämpade hon för folkskolans fortbestånd. Hon lyckades rädda den svenska folkskolan och därmed även Svenska Privatskolan, som tagit ett nytt namn år 1933. Då blev skolan en helt privat enhet utan statsstöd. P.S.: Vill ni veta hur Edith Rosenbladh såg ut? Om ni har sett de gamla Pekka och Pätkä-filmerna med Justiina som den barska kvinnan som med brödkavlen håller den arbetskygga båda herrarna i styr så vet ni även hur Rosenbladh såg ut.

Som jag nämnde hade Svenska Privatskolan i Uleåborg år 1935 blivit en helt privat läroinrättning. Terminsavgifter var en naturlig sak, men på 1950-talet var skolans ekonomiska situation så prekär att eleverna måste betala förutom terminsavgift, även en summa varje månad. Det var en summa på 20 - 30 euro räknat i dagens pengar.

På 1930-talet var skolan även en nagel i ögat för många vanliga uleåborgare. När man på skolan höll fester såsom Svenska dagen, Runebergsfester och soaréer

Fortsättn. på sidan 5

Lucia 2009

Uleåborgs lucia Lotta Winqvist önskar alla en fridfull jul och gott nytt år 2010.

Hammarin Sähkö Oy I Uleåborg Fyller 100 År

100-åriga Hammarin Sähkö Oy gratulerar varmt den 150-åriga Svenska Privatskolan i Uleåborg. Vi tackar för det gångna året och för det goda samarbetet. Välkomna till den ljusa butiken!

Hammarin Sähkö Oy

Sähkötalo Ilmarinkatu 7 Oulu puh 311 5331

Rektorns hörna

Positiva tankar!

Omedelbart efter målgången i en stor tävling, t.ex. världsmästerskap, blir ofta idrottaren ifråga intervjuad av någon reporter. Reporterns första fråga till en andfädd och pustande idrottare är ofta något i stil med: "Hur känns det nu?" Svaren vi sen hör i nyheterna svävar ofta mellan allt från himmel och jord, utan någon större innebörd. Nu förstår jag varför. Efter att man under en längre period ha koncentrerat sig på och tränat inför en viktig händelse så är det över på ett ögonblick. Är man lycklig, nöjd eller besviken? Beroende på resultatet så får man säkert ett ja, ett nej och kanske lite förklaringar. "Vad känner man annat?" Tomhet, det är över. Vi har nu firat vårt jubileumsår, vår huvudfest och varit med om en omfattande, lyckad, renovering. Vad ska vi göra nu?

Det är lätt rada upp en del av de konkreta saker som vi nu har att utveckla på vår skola: organisation och organiseringen av arbetet, samarbete och undervisning. Jag återkommer mot slutet med det viktigaste som vi alla kan göra: att se det positiva!

Vi har börjat omorganisera vårt interna arbete. Vi är idag en gemenskap som sträcker sig från förskola till gymnasiet med nästan 200 barn och 30 vuxna. Tanken är att dela in oss i något mindre enheter med större ansvar över sitt arbete och med en egen ansvarsperson. Samarbetet får ju dock inte begränsa sig till denna, närmaste grupp. Nya grupper ska kunna skapas för ett speciellt syfte och sen försvinna när detta syfte är uppfyllt. Förutom dessa grupper finns förstås personer med speciella uppgifter och ansvarsområden. Denna omgruppering, som kan liknas organiserat kaos, tror jag på för vår skola. Vi har en klass per årskurs, men utgör ändå en helhet från förskola till gymnasium. Samarbete utan att stirra sig blint på ålder, klass och ämne är en stor fördel hos oss. Detta skall vi också ta vara på.

Även samarbetet utanför skolan är något vi måste titta närmare på. Vi är en svenskspråkig skola mitt i ett finskspråkigt område, vilket skapar helt andra förutsättningar än för de flesta "norm-"skolor. Språkmässigt hittar vi i Finland våra närmaste grannar i Österbotten, cirka 200 km bort. De som har mest gemensamt med oss i skolväg hittar vi ändå bland våra goda vänner på språköarna i Tammerfors, Björneborg och Kotka. Våra geografiskt närmsta grannar finns förstås i Uleåborg och här har vi många goda vänner även utanför skolvärlden. Vi har ett mycket stort samarbetsnät som vi är en del av och att vara en del av en gemenskap betyder också att ge av sig själv, osjälviskt. Det ska vi fortsätta med på ett organiserat sätt.

Organiseringen, arbetsfördelningen och samarbetet både inom och utanför skolan har ju förstås ett mål: undervisningen och elevernas bästa. Jag tycker att vi genom åren har gjort många saker rätt och lyckats bra, speciellt om målen är att ge eleverna verktyg inför livet och ett gott hjärta. Detta betyder ju inte att vi ska stanna upp, enbart le och vara lyckliga. Både jag som rektor och lärarna själva har en väldigt stor roll i denna utveckling. Nya idéer, nya tillvägagångssätt och att ta i bruk nya verktyg är delar av en process att utvecklas som lärare, rektor och skola. En del idéer föds då man sitter ensam på verandan, en del idéer kanske då man sitter tillsammans med kolleger, vänner, på samma veranda. Variation, aktivitet, impulser och samarbete är nyckelorden för utveckling. Kanske det är något att fundera och ta fasta på?

Sist tänkte jag beröra ett tema som vi alla kan fundera på, nämligen att se det positiva. Det var en artikel i en lokal dagstidning som fick mig att tänka på detta.

Jag har inte tänkt bli filosof (se slutet för kommentar), men vi lever i en utmanande värld. Världen är utmanande ekonomiskt, byråkratiskt och juridiskt. Vi ser det precis så utmanande som vi vill, men ändå är det ofta bara i våra egna tankar som det är så komplicerat. Efter att jag läst den ovannämnda artikeln väcktes tanken att jag istället för att sitta med mina miljoner komplikationer, ska jag vända det andra vägen: se det som är bra, se möjligheterna och det positiva även i utmaningarna.

Istället för att spara så kanske jag ska försöka hitta mer resurser. Var och hur är naturliga följdfrågor ifall man väljer denna väg. Om informationsgången på något sätt inte fungerar, bör man kanske hitta det som är bra och använda detta som grund för en fortsättning. Det är också fint att jag, vi, har vänner som visar gott omdöme och vågar fatta rätt beslut, även om det kanske innebär att dessa får förklara sig senare i tidningar. Avslutningsvis undrar jag om man istället för att fundera på vad man själv har och saknar, kanske borde fundera på vad någon annan saknar och hur denna skulle kunna få det.

Sampo Backman, rektor

P.S! För ett par år sedan fick jag faktiskt ett omnämnande av abiturienterna i samband med bänkskuddardagen: Årets wanna-be-filosof :) (Bänkskuddardagen 2010 är den 18 februari.)

Svenska Privatskolan i Uleåborg firade jubileumsgudstjänst

Svenska Privatskolan i Uleåborg fyller i år 150 år. Jubileumsåret har kantats av olika tillställningar. Först ut var skolans 150-års festgudstjänst i januari. Välkomstorden vid gudstjänsten i Domkyrkan Sofia Magdalena hölls av Matti Pikkarainen, domprosten i Uleåborg, samt skolans rektor Sampo Backman. Temat för festgudstjänstens predikan var: Sådnen av Guds ord. Här utgick emeritus ärkebiskopen John Vikström från liknelsen om Såningsmannen. Man ska försöka sprida kunskap till alla. Precis som Jesus gjorde bland

Ärkebiskopen, emeritus John Vikström omgiven av sin fru samt Uleåborgs domprost Matti Pikkarainen till höger.

fattiga, tiggare, gattflickor, sjuka och andra utstötta i samhället. Slutresultatet blir alltid gott. Han assiste-

rades under liturgin av kyrkoherden Peter Kankkonen från Karleby församling. Kankkonen är student från

Svenska Privatskolan i Uleåborg år 1972.

Kyrkosångare från Gamlakarleby, Kronoby och Karleby uppträdde med sånger under ledning av kantor Kristina Klingenberg med Berit Collander som körledare.

Vid gudstjänsten medverkade även elever från Svenska Privatskolan med textläsning, körsång och förböner. Den svenska gudstjänsten firades med en riklig skara åhörare. Efter gudstjänsten inbjöds de närvarande på kyrkkaffe i församlingens utrymnen.

Carl-Eric Silvander

Intervju med årets luciatrio

Lucia är en tradition på vår skola. Många elever och lärare deltar på olika sätt. Man kan sjunga i luciakören, vara hjälpreda eller vara en i luciatrion. Luciatrion väljs genom lotteri och de tre flickorna som blir valda går vanligtvis i gymnasiets tredje årskurs. Kandidaterna får sin bild i Oulu-lehti och läsarna får rösta på vem de vill ha som lucia. Lucia med tärnor och hela kören bringar många gamla och sjuka julglädje under luciaturén.

Årets luciatrio består av den framröstade lucian Lotta Winqvist och tärnorna Emma Eklund och Eveliina Tuulonen. Vi har intervjuat dem.

1. Vad betyder lucia för dig?

Lotta: Att få sprida julstämning till alla, även de som bor på ålderdomshem och sjukhus.

2. Vad innebär det att vara med i luciatrion?

Eveliina: Vår skola sprider glädje med luciaturén. Vi för glädje till ålderdomshem och sjukhus. Det är väldigt viktigt för gamla och sjuka att vi kommer för att sjunga för dem. Det är en liten sak för oss, men en stor sak för dem.

3. Tycker du att det är acceptabelt för killar att vara luciakandidater?

Eveliina: Kanske inte luciakandidater men de borde få en plats i luciataget, t.ex. som stjärngossar. Pojkarna är viktiga även för kören.

Emma: Nej. Det är meningen att lucia ska vara en tjej, för lucia är ursprungligen en italiensk flicka.

4. Har du haft lucia som tradition länge?

Lotta: Ja. Jag har varit med i luciakören i fem år och är nu lucia. Jag har även tagit del av skolans luciatriadition sedan jag var tre år.

5. Vad är viktigt för dig i livet?

Emma: Att må bra, ha en fin familj, vänner och även tron är viktigt för mig.

6. Årets lucia blev Lotta. Hur känns det att vara lucia? Sätter luciarollen någon press på dig att vara en förebild för de yngre?

Lotta: Nej, det sätter inte press på mig att vara en förebild. Det känns som en ära att jag har blivit vald till lucia.

7. Tycker du att lucia liknar en skönhetsävling?

Eveliina: Det kan bli så på grund av att tidningen bara har en bild på kandidaterna, och ingen djupgående information om kandidaternas personlighet. Jag tror också att det finns vissa typer av tjejer som finska folket röstar mer på.

8. Ser du framemot att lussa på sjukhus och ålderdomshem?

Emma: Det ska bli roligt att lussa för dem men det kan samtidigt kännas jobbigt, eftersom de flesta är mycket sjuka.

9. Väntar du på lucia-turnén?

Eveliina: Jag ser framemot den. Det kommer att bli spännande. Jag har alla år sjungit i kören och nu har jag en helt ny uppgift.

Rosanna Kulju, Eva-Lena Hannefors

En dag att minnas

De Gamlas dans handlar inte bara om den ena dagen då man uppträder i fina kostymer och vackra klänningar, utan det är ett långt projekt.

Det börjar med ett kaos av val av den rätta partnern, som kan vara problematiskt i en liten skola med färre pojkar än flickor. Vi klarade ändå av det med elva par, som är rekord för skolan. De yngre och äldre killarna steg ståtligt fram för att göra vår speciella dag perfekt.

Därefter kommer val av klänningen. Man kan ha planerat det redan i flera år. Några av oss köpte en egen klänning, men det är så dyrt så största delen av oss valde att hyra en klänning. Pojkarna har det mycket lättare med mindre urval av olika kostymer

Svenska Privatskolan är en liten skola som kräver samarbete med en större skola. Vi valde att följa traditionen och tränade och dansade även i år med Oulun Lyseo. Träningarna skedde en gång i veckan i början, men närmare slutet fick vi öva nästan varje dag. Träningarna var trevliga och man lärde känna andra elever från andra skolor.

Själva De Gamlas dans-dagen var hektisk, men det är en dag som vi tror att alla kommer att minnas resten av sitt liv. Första gången uppträdde vi med spänning med Oulun Lyseo i idrottsgården i Uleåborg. De flesta av oss upplevde att det var trevligast att dansa i vår egen skola. Det mäktigaste uppträdandet ägde rum i Ouluhalli med alla skolor från Uleåborg.

När dagen var slut, åt vi middag på Amarillo med finkläderna på. Dagen gick snabbt, och nu kan vi komma ihåg den med glädje.

Nina Tervo & Lotta Winkvist

Forts. från sidan 1

Detta skedde i juni 1931. Dikten lämpar sig också för denna stora dag:

*Ett eget hem vi nu ha fått,
Ett hem där vi må trivas gott!
Här ljuda skall det tungomål,
Som klingar skönt och fast som stål!*

*Här må vi samlas, gammal, ung,
Om tid är god, om tid är tung.
Vi värna om vårt språk, vår ätt,
Vi svenskar uppå bottnisk slätt.*

Förskolan framträder med en sång, liksom eleverna i åk 9 med lite hjälp av gymnasten Joni Määttä. Elevkårsordförande Ella Siikaluoma, åk 9, håller ett tal där hon tackar skolan för det goda samarbetet. Bland annat lyfter hon fram det faktum att elevkårens röst hördes vid pla-

neringen av de nya utrymmena i Weckmanska huset. Det uppskattar eleverna.

Skolans modell, framtidens modell

På huvudfesten önskade rektor Sampo Backman och Skolgarantiföreningens ordförande Henrik Wickström festfolket välkommet. Sedan fick skolan ta emot hälsningar från när och fjärran.

Representanter från Uleåborgs stad, församlingen, Svenska riksdagsgruppen och Svenskfinlands övriga språkskolor hörde till dem som tog sig upp i talarstolen för att gratulera 150-åringen. Skolans elever kunde nu imponera på den större festpubliken med sina musikaliska framträdanden.

Festtalare på huvudfesten var Kulturfondens avgående direktör Krister Ståhlberg. Han lyfte fram Svenska Privatskolan i Uleåborg som en modell för hur framtiden borde se ut i vårt tvåspråkiga land.

- Den svenska skolan i Uleåborg är kanske det bästa exemplet på hur samarbetet mellan det finska och svenska i Finland kan fungera och hur det borde fungera, sade Ståhlberg.

Krister Ståhlberg har i tiderna myntat begreppet "svenskfabriken i norr" och hans fascination har inte upphört. Han gläds över att Svenska barnträdgården och Svenska Privatskolan i Uleåborg nu finns samlade på en och samma plats.

- Här kan man börja som helt finskspråkig i barnträdgården och senare avlägga studentexamen i samma byggnad som helt tvåspråkig.

I sitt tal anslöt sig Ståhlberg också till den skara som förutser åtminstone 150 år till för den svenska skolverksamheten i Uleåborg.

Lektor Carl-Eric Silvander höll ett uppskattat föredrag om skolans historia, vilket återges i sin helhet i denna tidning.

Au revoir Uleåborg, bonjour Paris!

Laura Määttä, Lilli Wickström, Eveliina Kuukasjärvi, Kati Lassila och Maija Koret njuter av Versailles höstsol. Lärarinnorna Jenny Haapalainen och Karin Latvasalo njuter av solen på andra sidan gatan.

Efter en lång och ansträngande höst med studentexamen och regniga dagar åkte vi, G2:ans och G3:ans franskgrupp, äntligen till Paris. Uleåborgs gråa dagar i månads-skiftet september – oktober byttes på några timmar till ett perfekt höstväder.

Under vår fyra dagar långa resa besökte vi bl.a. Eiffeltornet, Notre Dame och Centre Pompidou -museet för modern konst. Vi gjorde en dagsutflykt till Versailles, där vi besökte Solkungens slott och den mäktiga trädgården. Vi åkte runt med metron och bekantade oss med den franska kulturen och livsstilen. Vi gick på bio, åt bröcher och besökte en stor loppmarknad i Montreuil. För några dagar kände vi oss som nästan äkta Parisbor.

Flera års möda för att lära oss det franska språket bar frukt i Paris. Resan motiverade oss enormt att fortsätta språkstudierna, för nu såg vi till vilken nytta språkkunskaperna kan vara.

Lilli Wickström och Laura Määttä G3

Teater, musik och dans

Kvällsfesten innehöll lite lättsammare program. Efter inledande ord bjöd Jepokryddona på svenskösterbottnisk folkmusik som fick stora applåder av publiken.

Applåder fick faktiskt också den del av lärarkåren som valde att bjuda på lite sång och teater. Man framförde några scener ur en pjäs, författad av Carl-Eric Silvander, och temat var skolans stundtals dramatiska historia. Framträdandet innehöll också stor humor och framfördes med kanske ännu större talang, kan den helt objektiva artikelförfattaren intyga. Scenerna varierades med glada sånger komponerade för tidigare jubileum skolan firat.

Den festliga dagen avslutades med mat, dans och fri samvaro i skolans nya lokaler. En lämplig invigning av det Weckmanska huset vars väggar säkerligen fick nya historier att senare viska fram åt kommande generationer.

Mats Hilli

Laura Määttä och Jani Leirimaa fungerade som konferencierer.

Lärarna bjöd på teater under kvällsfesten.

Marianna Tyni och Laura Oikarinen framförde "I Think of You" från Fantomen på Operan och Britney Spears "Everytime".

Lärarrummet var en populär samlingsplats under festdagen.

Det spökade på SPSU

I våras fick Svenska Privatskolan kusligt roande besök när Teatteri Hevosenkä kom för att uppträda med barnpjäsen Spökstök. Pjäsen som riktar sig till lågstadielever berättar om greven Knaggenhouse och hans födelsedag. Pjäsen inleds med att spöket Hugo och spindeln Boris berättar för publiken om att greven fyller år. Därefter börjar Hugo och Boris vispa ihop en födelsedagstårta, medan greven sover. Skrattsalvorna bryter lös bland eleverna, när greven plötsligt vaknar och spöket Hugo får bråttom att dölja den fina tårtan för att kunna överraska greven senare.

Spänningen stiger när en erfaren brottsling, som redan skickligt stulit Esbos 550-årsjubileumstårta, kommer på tårtjakt. Ironiskt nog gömmer boven tårtan i huset där Hugo, greven och Boris bor. Många komiska situationer uppstår när poliskonstaplarna Kling och Klang träder scenen för att utreda brottet. Liksom i de flesta barnpjäser är slutet lyckligt och greven får sin tårta. Boven med den värkande sockertanden lovar att förbättra sina dåliga vanor.

Två elever i publiken ställde upp på en kort intervju efter föreställningen.

Vad tyckte du om Spökstök?

- Den var rolig. Jag skrattade hela tiden. Bästa scenen var när spöket försökte gömma kakan från greven. (Emil Åström, åk 6)

Tror du att elever på högstadiet också skulle gilla Spökstök?

- Jo! Den var spännande och passar alla. (Alex Åström, åk 4)

Jag rekommenderar Spökstök till alla lågstadielever och alla som har barnasinnat kvar.

Onni Pikkuaho

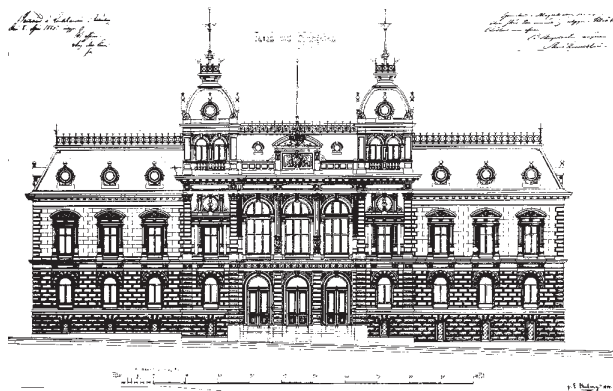
Tankar under en vandring i Uleåborg 1898

Junisolen lyser varmt när jag stannar utanför det ståtliga Societetshuset vid Torggatan i Uleåborg. Susieteetti som finnarna kallar det vackra renässanshuset. Här är stadens finaste hotell och restaurang, ritad av den svenske arkitekten Johan Stenberg. År 1887 stod huset färdigt. Många toddy- och grogglas har runnit nedför struparna på törstiga uleåborgsherrar, svenska som finska. När huset byggdes uppstod det talesätt om de olika arbetsmomenten. Ett lydte:

Ryssarna gör golven,
Österrikarna målar
Tysken slår tegel
Engelsmännen installerar belysningen
Svenskarna murar
Normännen gör trädekorationerna
Finnarna städar.

Beundrande ser jag på den fantastiska metallkonstruktionen framför trappan. Det är en springbrunn, egentligen en dryckesfontän med metallkoppar fästade vid metallspektaklet. Detta konstverk införs borgarna från Glasgow i Skottland för att undvika straff. Varför straff? En kväll kom några välbesänkta uleåborgsborgare ut från restaurangen. De tyckte att träden framför Societetshuset skymde den ståtliga byggnaden för mycket. Hem efter sågar och yxor, bort med träden. Fontänen kom på sin lovade plats, och borgarna gick fria. Åtminstone berättas det så.

Jag vänder mig om och ser handelsmannen Palms fina gård på andra sidan gatan. I den gården har det firats fester till och med för kungliga. Kyrkans övre delar ser jag bakom Antellska gården utmed Stationsgatan. På trappan sitter en svartvit katt och slickar sina tassor i den goda varma solen. Antells som förser staden med goda bak-

Johan Stenbergs ritning till Societetshuset i Uleåborg år 1885. Huset stod definitivt färdigt år 1887.

verk.

Men jag slänger bara Siemska huset med sitt torn en flyktig tanke och fortsätter min promenad runt hörnet på Societetshuset och går längs Regeringsgatan mot stranden. Men först hejdar jag mig i korsningen till Torggatan. Till höger ligger Granbergsgården. Ett vackert hus i renässans och barock. Handelsmannen Granberg som gjorde konkurs och nu har staden tagit över den vackert utsirade byggnaden och gjort den till stadshus. På väggen, högt upp mot Torggatan finns stadens vapen, men med ett litet fel: laxen simmar åt fel håll. Jag vänder min blick mot vänster. Där uppe på backen står det Toppeliuska huset. Där bodde professor Gustaf Toppelius och Zacharias Topelius under den tid han gick i skola i Uleåborg för att lära sig lite finska. Huset är stort och högt över de flesta grannhusen. Men mina blickar faller på "Sten-Daniels" hus. Byggnaden står alldeles i hörnet av Torggatan och Regeringsgatan. Det är ett av stadens äldsta hus. Ett hus som uppfördes 1769 och omfattar 14 rum.

Mitt emot, på andra sidan gatan, står Castrenarnas ståtliga trähus. En släkt som sysslat med politik och juridik, samt en gren som förfinskat sitt namn till Linna.

Men usch vad gatorna är gropiga och i dåligt skick. Trottoarerna är ännu värre. Ogräs växer överallt, maskros, grodblad, gatkamomill m.m. m.m. Husägarna borde absolut rycka upp ogräset med rötterna. Staden borde vara mera tilltalande för gäster.

Carl-Eric Silvander

Musikläraren vid SPSU spelar i Marella

Musikläraren vid Svenska Privatskolan i Uleåborg, Ilkka Alapirtti, spelar i bandet Marella som i våras släppte sitt första album "Kiellettyä Hedelmä". Bandet spelar i genrerna hard rock/pop rock, med Ilkka Alapirtti på keyboard.

I bandet spelar dessutom Heidi Mikkola, Kimmo Saarenpää, Jani Niemelä Mikko Raappana och Mano Kostifakis.

Marella grundades år 2003. År 2007 spelade de in en cover av låten "Sata kesää, Tuhat yötä" av Paula Koivuniemi. Låten var fyra på Finlands officiella single-lista.

Kiellettyä Hedelmä är ett album med 11 låtar. Låtarna är korta och har en enkel melodi och uppbyggnad. Stilen kan beskrivas som en blandning av Lauri

Tähkä ja Elonkerjuu och Maija Vilkkumaa. Man kan säga att Marellas musik är typisk finsk hård poprock. Min åsikt är att de med sin skiva har lyckats göra bra musik som inte bidrar med något nytt, och därför inte lyckas stiga fram bland de hundratals liknande band som finns i vårt land.

Om du blivit intresserad av bandet kan du gå till denna webbadress och njuta av några låtar:
www.myspace.com/marellamusic

Julius Väisänen

Utställningen Svenska Privatskolan i Uleåborg 150 år:

Bilder säger mer än tusen ord

I samband med 150-årsjubilet hade Svenska Privatskolan i Uleåborg en utställning på stadsbiblioteket i september. Där hade biblioteksbesökaren möjlighet att stanna upp i entréhallen och ta del av skolans historia i både bild och text. Utställning var fint uppbyggd med vackra inramade fotografier från långt tillbaka i tiden ända fram till i dag. Innanför tavelramarna kunde åskådaren bland annat möta skolans första föreståndare Marie Junelius blick, nästan höra en skara jublande abiturienters skratt från 1950-talet eller stillas av friden som luciatrion sprider på domkyrkans trappa. Varje fotografi var försett med en kort bildtext på både svenska och finska.

Förutom fotografier kunde besökaren bekanta sig med gamla läroböcker och i korthet läsa skolans historik. De finlandssvenska traditionerna presenterades på planscher som elever i åk 9 hade gjort. Eleverna vid SPSU gav sin röst hörd via korta texter där de berättade om det lyckligaste ögonblicket som de erfart i skolan. Det blev texter om bl.a. för-

Marella's album cover features a close-up of a woman's face with a dramatic, fiery background.

blev texter om bl.a. för-

SIIVOUSLAHJAKORTTI

33,48 €/ 3 tuntia

(norm. 83,70 €)

**Tilaa kotisiivous tammikuulle
31.12.2009 mennessä.**

Soita heti 041-5072028

www.helpmax.fi

MICHELIN

MUISTA RENKAAT!

Avoinna myös lauantaisin klo 9-15

Löydät meillä ajamalla Kempeleentietä Säästökuopan ja Erwon naapurin.

AUTOKUMI

www.autokumi.fi

Jukolantie 10, Oulun Kivimiesi
Puh. 020 7780 520, 0400 425 619
Avoinna: ma-pe 8-17, la 9-15

Carl-Eric Silvander hyllas vid SPSU

En tidig vårmorgon i slutet av maj stod lärkorna vid Svenska Privatskolan i Uleåborg vid portgången till Carl-Eric Silvander och hans fru Ingers lägenhet och kvittrade "Glada vi till skolan gå..." Med en utsökt blomsterkrans på huvudet och solsken i blick vandrade Carl-Eric i sällskap av sin fru, sina kolleger och sin rektor till skolan, där eleverna och skoldirektionen väntade på att få uppvakta honom.

Efter att paret Silvander fått njuta av frukost i lärarrummet, började programmet i festsalen. Lärarkollegiet uppträdde med en dramatisering av dikten "Lille Pers vandring" skriven av Hugo Gyllander. Dikten, som också tonsatts, handlar om en yngling som trots allas förmaningar beger sig på jakt efter prinsessan Rosenknopp som han finner tack vare sitt mod och sin starka vilja.

Lågstadieleverna uppträdde med musik och överräckte Cali ett självgjort bildcollagehäfte med motivet Cali som pensionär. De äldre eleverna sjöng en visa om sin lärare till melodin av Tomas Ledins låt "Sommaren är kort". "Inte en enda bok som han inte läst..." började eleverna visan, som de själva diktat ihop. Också forna elever var på plats och ville gratulera Cali till pensioneringen med

ord och presenter. Skoldirektionen och kulturfonden framförde sina lyckönskningar till Cali efter hans långa lärarbana i Svenska Privatskolan i Uleåborgs tjänst.

Efter skoldagen som avrundats med värkyrka på Turkansaari, fortsatte kollegiet, lärarföreningen och skoldirektionen uppvaktningen av Cali i skolans källarsal. En redan pensionerad kollega till Cali, Brita Meriläinen var också på plats. Hon höll ett berörande tal om Cali och hennes gemensamma minnen vid SPSU och gav Cali råd inför pensioneringen. Verksamhetsledaren Anders Ventin överräckte Cali ett säsongkort till GBK:s hemmamatcher. Så det är inget att förundra över om det fyrats in mål för GBK i somras.

Flera vackra tal hölls i den vackert dukade källarsalen, där en utsökt middag avnjöts. Stämningen var naturligtvis stundom vemodig. Att ta avsked gör alltid ont. Men att ta avsked från Cali som kollega betyder till all lycka att Cali som vän ändå är kvar.

Karin Latvasalo

Kulturkarnevalen – värt att vara med!

Kulturkarnevalen arrangerades för sjunde gången och i år ägde den rum i Pargas 12.-15.11. Kulturkarnevalen är en motsvarighet till Stafettkarnevalen men inom kulturens område. Mikael Andersson var den som kom på idén år 2002. Sedan dess har Kulturkarnevalen ordnats årligen runt i Svenskfinland.

Det största ekonomiska stödet kommer från Finlands-svenska Skolungdomsförbundet r.f. och Kulturfonden. I år deltog drygt 500 finlandssvenska ungdomar både från högstadiet och gymnasiet. Svenskfinlands ungdomar tog sig till Pargas även från periferin. Ålänningar var tvungna att ta färjan och uleåborgarna representerade de långväga gästerna från den nordligaste utposten.

På torsdagkväll checkade vi, fem abiturienter vid SPSU, in till Pargas skolcenter där alla deltagarna övernattade. Efter att vi hade burit in våra väskor till sovsalen fick vi möjligheten att delta i olika drop-in-labb. Vi valde Ice Breakers, där syftet var att lära känna andra KK-deltagare.

På fredagmorgon invigdes Kulturkarnevalen och därefter var vi färdiga att börja med riktigt arbete i de labb som vi hade anmält oss till. Man kunde välja mellan ca 30 olika labb inom dans och rörelse, musik, form, scenkonst, ordkonst och äventyr. Lilli Wickström och Laura Mättä var med i Luffarslöjden, Maija Koret vågade prova på Parkour, Eveliina Kuukasjärvi och Jenni Lehtola dansade bailatino. Labbarna leddes av professionella ledare, t.ex. Slagverksteatergruppen Komodo från Sverige vägledde ungdomar till den mångsidiga världen av musikdramatik och radiolabbet hade Ted Urho från Radio Extrem som labbledare.

På fredagkväll fick vi prova på afrodans i drop-in-labb. Man fick en äkta känsla av afroamerikansk dans med hjälp av live djembemusik. Lördagen jobbade vi bara i våra egna labb. På kvällen firades det en kvällsfest med labbpresentationer och disko. Ett lokalt band Unpaid TV-license underhöll KK-deltagarna.

Under hemresan på tåget var alla trötta men riktigt glada och många roliga erfarenheter rikare. Efter en tung men givande Kulturkarneval hade Maija ont i muskler men var nöjd över att ha bekantat sig med parkour. Jenni och Eveliina fick lära sig många nya latinamerikanska danser och hade njutit av hela hjärtat. Lilli och Laura förverkligade sig själva med hjälp av ståltrådkonst. "Det var svårt men givande!", konstaterar Lilli.

Jenni Lehtola, Maija Koret & Eveliina Kuukasjärvi

Forts. från sidan 1

av olika slag hade passpolisen i staden fått i uppdrag att gör några extra lovar runt skolan för att se till att ingen större festerna.

Själv har jag upplevt en dylik incident vid firandet av Hejsan Oulu år 1983. Då ringde någon till skolan och hotade stora tillställningen som gick av stapeln i stadsbibliotekets Teuvo Pakkala-salen. När körledaren Göran Backman i slutet av ett musiknummer sköt med en startpistol som avslutning så rusade omedelbart två poliser in genom bakkdörren i salen. Åtminstone en här i salen, Claes-Håkan Wiklund kan vidimera detta. Det var en konstig känsla man upplevde denna kväll.

Men vi återgår till 1930-talet. Allting löste sig till det bästa i och med att vinter- och fortsättningskriget tog det mesta av människornas tankar. Under fortsättningskriget var skolan ockuperad av den tyska krigsmakten. Skolan blev tvungen att förlägga sin verksamhet till den så kallade Svenska gården, en byggnad som stod i hörnet av Sepän- och Torikatu och som Svenska Kulturens vänner köpt år 1931.

Många människor, ja de flesta, trodde att skolans saga var all när ryssarna bombarderade både skolbyggnaden i hörnet av Kirkkokatu och Nummikatu (Kyrkogatan och Malmgatan) den 21 februari 1944. Då hade skolan verkat i detta hörn mellan åren 1869 och 1944. Samma natt brann även den temporära skolbyggnaden Svenska gården. Då uppenbarade sig en begravningskrans på skolans tomt med texten: "Nuku rauhassa vanhus". Dock fortsatte undervisningen bland annat hemma hos lärarna, i domkapitlets stora konsistoriesal och i direktör Hammars stora kontorsut-

rymme, men även på andra håll i staden. Elevantalet var nere i 53 elever och faran för skolans existens var minst sagt överhängande. Branden gjorde att bara tre föremål kunde räddas:

1. ett orgelharmonium, som gavs till Airi Aalto när hon gick i pension
2. två små hörnblomsterhyllor
3. och en vällingklocka

Allt övrigt brann upp eller förstördes. Något arkiv från tiden före branden finns inte. Några enstaka papper kunde räddas. Inget skolhus, inget undervisningsmaterial. Hur skulle allt fortsätta? När nöden är störst är hjälpen närmast. Lasarettsläkaren Svens Junghagen i Umeå hade verkat i Uleåborg under kriget. Han drog i gång en enorm hjälpparat i hela Sverige. Pengar, byggmaterial, litteratur insamlades. Prins Eugen Bernadotte ställde ett konstverk till förfogande vid ett lotteri för svenska skolan i Uleåborg. Helsingborgs Dagblad i södra Sverige skrev en stor artikel om nöden i Uleåborg. Kaffeinsamlingar kom över gränsen och pengar från denna eftertraktade dryck i ransonerings Finland kom skolans återuppbyggnad till godo. År 1946 stod träsidan färdig och år 1951 var stensidan klar, allt i hörnet av Sepänkätu och Torikatu. Sedan dess har skolan verkat här.

När jag kom till skolan hösten 1972 fanns det toalettolator, fönsterhakar, gångjärn samt lås från de svenska hjälpsändningarna från slutet av 1940-talet. Med alla dessa ansträngningar i ryggen kunde skolans ledning lägga fram en ansökan om att skolan åter skulle få en statlig enhet. Statsbidraget återkom lämpligt till skolans 100-årsfest år 1959. Beslutsfattarna i Helsingfors hade insett hur hårt skolans vänner hade arbetat för skolan

under de hårda efterkrigsåren. Här kan namn som Greta Wetterstrand, Werner Hedman, Rolf Lindblad, Robert Åström och Nils Hammar nämnas. Elevantalet började växa och den 8-klassiga skolan hade snart 90 – 100 elever, och läsåret 1983 – 84 hade skolan ca 135 elever. Följande steg i skolans utveckling var övergången till grundskolan. Detta skedde för vår del år 1974. Efter långa och svåra förhandlingar lyckades skolans ledning få sin vilja igenom. Skolan blev en ersättande grundskola. Skolan fick dock ha en egen direktion som bestämde över skolans angelägenheter. Inget skoldistrikt fastställdes, utan skolan fick ta emot elever från hela landet, och lite längre bort. Staden garanterade alla utgifter för grundskolan, vilket betydde bland annat fri skolmat och läkartjänster för eleverna. Detta gav skolan en stark ställning och idag är skolan accepterad av skolans beslutsfattare och jag tror att stadens ledning är till och med lite stolt över oss.

Gymnasiet får sina medel av staten. Gymnasiets litenhet var dock ibland ett problem för myndigheterna i Helsingfors. Tack vare Lasse Hoffman och Matti Rossi, som bäge på den tiden kunde påverka sakernas gång, hade skolan försvarare på högsta nivå. Tack vare en rätt god elevtillströmning måste skolan ta ställning till de fysiska utrymmena. I två etapper byggdes en ny gymnasiebyggnad inne på gården åren 1998 – 99. Samtidigt fick skolan ett laboratorium och en språkstudio. Detta inverkar även på elevresultaten. Goda undervisningsutrymmen och ordentligt undervisningsmaterial har en positiv inverkan. Men skolans ledning ville även trygga elevtillströmningen vid samma tider. Då kom Svenska barnträdgården i

fokus. Genom att införskaffa den så kallade Rehnäck-Reinilägården våren 2003 löste man detta problem. Det blev en heldagsenhet med de yngsta eleverna i cirka 1 ½ års ålder. Tillströmningen till vår Barnträdgård bara ökade, vilket ledde till att ledningen blev tvungen att se sig om efter en ny barnträdgårdsbyggnad.

Lösningen fanns närmare än man kunde räkna med. Stora-Enso ville bli av med det så kallade Weckmanska huset, granne till skolan. Här fanns 4000 m² yta att ta i användning. I november 2008 kunde skolan, med hjälp av Svenska Kulturfonden i Helsingfors införskaffa denna praktbyggnad. Här fick Barnträdgården de två lägsta våningarna, skolan fick klassrum samt nya utrymmen för dataundervisningen, textilslöjden och konststämna (vars utrymmen nästan kan kallas för ateljéutrymmen).

Samtidigt slöts cirkeln för Svenska Barnträdgården i Uleåborg. Den kom tillbaka "hem" till moderenheten och slapp den "långa kinesiska marschen" när den skulle utöva någon aktivitet i skolan.

Idag har skolan ett elevantal på något över 200 elever. Svenska Barnträdgården cirka 60 barn och personalen i skolan och barnträdgården överstiger 30. Det är bara att önska dessa nästan 300 personer som jobbar i den svenska enheten i Uleåborg under de följande 150 åren LYCKA TILL!

Det säger en som jobbat på skolan under en fjärdedel av dess existens.

Carl-Eric Silvander

Svenska dagen blev en annorlunda dag

Fredagen den sjätte november firade vi, elever och lärare vid Svenska Privatskolan i Uleåborg, Svenska dagen, som i år firas för 101:a gången. Vi hade även gäster under dagen som underhöll oss.

Festen inleddes i idrottssalen, som även är skolans festsal. Årskurs 6 inledde med sången "Modersmål och fadersland". Sången höjde genast stämningen i salen, men vad som fick oss alla att skratta var sketchen Att bada med min tunga som en grupp ungdomar från Karleby framförde. Sketchen är skriven av Bengt Ahlfors och regisserad av Karlebybon Mats Holmqvist.

Sketchen handlar om två finskspråkiga pojkar som möter två svenskspråkiga tjejer på en busshållplats. Även om tjejerna och killarna inte förstår varandra försöker de ändå kom-

municera med varandra. Detta går inte så bra, men de får ändå fram vad de egentligen vill säga. Under sketchen fick vi alla ett gott skratt och applåderna ville aldrig ta slut när skådespelarna från Karleby lämnade scenen.

Sedan var det dags för ett Svenska dagen-tal som hölls av en författare som vunnit "Runebergspriset" ifjol, Hannele Mikaela Taivassalo. I sitt tal sa Taivassalo att själva Svenska dagen inte har en så stor betydelse i hennes eget liv, för alla hennes dagar är svenska. Därför betonade hon ordet "annorlunda" i sitt tal. Hon uppmanade oss att göra Svenska dagen till en annorlunda dag, på vårt eget sätt. Hon önskade att vi skulle känna oss hemma i vårt eget språk och vara nyfikna på andra språk. Att kunna uttrycka sig, samt känna kärlek till flera språk

är en rikedom. Men modersmålet ligger ändå alltid närmast hjärtat, enligt festtalaren. Som avslutning på festen stod vi alla upp och sjöng "Modersmålets sång" som blivit en bekant sång för oss alla på skolan. På eftermiddagen samlades först skolans förskole- och lågstadielever till en sagostund. Taivassalo läste sin nyss utkomna barnbok "Mörkerboken". Sedan var det dags för oss äldre elever att lyssna på Taivassalos presentation av sitt författarskap. Vi fick höra läsa författaren ur sin roman "Fem knivar hade Andrej Krapl". Hon berättade även om hur hon hade fått sina ideér tillboken och sedan var det vår tur att ställa frågor till henne. Svenska dagen blev en lyckad annorlunda dag.

Satu Huhtakangas
& Lotta Ohtamaa

Intervju med några elever i gymnasiets första årskurs vid SPSU

Gymnasisterna Lotta Oikarinen, Andreas Tuomaala, Joel Nurmela och Linda Tylli.

Hösten 2009 började en grupp på 28 elever sina gymnasiestudier vid Svenska Privatskolan i Uleåborg. Klassen består av elever som kommer från Österbotten eller Sverige, finskspråkiga elever från Uleåborg med omnejd men förstås också ett stort antal forna elever som naturligt fortsatt efter grundskolan vid SPSU till vårt gymnasium.

Andreas Tuomaala, som har gått i Svenska Privatskolan ända från lågstadiet och dessförinnan i Svenska Barntädgården, tycker att allt har börjat bra. - Allt känns bekant för mig, säger han. Nykomlingen Joel Nurmela, som är ursprungligen från Sverige men

som har bott de senaste åren i Pudasjärvi, säger att första terminen vid SPSU har varit lyckad. Uleåborgaren Laura Oikarinen tycker att hon inte har haft några större problem med svenskan trots att hon har en finskspråkig bakgrund och har gått grundskolan på finska. Linda Tylli som flyttat till Uleåborg från Larsmo i Pedersöre är nöjd med valet av gymnasium. -Det är bra att det inte är så många elever här och det är roligt att lära känna nya människor, berättar hon.

Orsaken till att Laura Oikarinen och Linda Tylli valde Svenska Privatskolan i Uleåborg framom andra gymnasier var språket. Laura Oikarinen ville

se om hon skulle klara sig i en svenskspråkig skola och för Linda Tylli var det viktigt att lära sig finska. - Eftersom det är finska som gäller i omgivningen, har jag en bra möjlighet att stärka min finska. Dessutom får jag bo hemifrån, vilket är trevligt, inflikar Linda Tylli.

Alla tycker att Uleåborg är en trevlig studiestad. - Staden är passligt stor, det var ingen chock att flytta hit, säger Joel Nurmela. Alla rekommenderar varmt vår skola och Uleåborg. Laura Oikarinen önskar att man skulle ge mera information om Svenska Privatskolan i Uleåborg till elever på högstadier i neiden. -Vår skola är annorlunda. Vi har en fin stämning här, tillägger Andreas Tuomala.

Emma Eklund, Heli Seppänen och Eveliina Tuulonen G3

* * *

Mamma, kan du ge en tia?
- Vad gör du med den?
- Jag ger den åt en fattig man.
- Det är en vacker tanke.
Här är tian. Var är mannen?
- Han sitter där i den lilla kojan och säljer glass.

Solja Krapu trollbinder elever vid SPSU med sina dikter

Den 20 april förgylldes måndagen vid SPSU med ett besök av författaren och estradpoeten Solja Krapu. Solja Krapu är född i Konginkangas år 1960, men hon flyttade efter grundskolan till Umeå, där hon än i dag är bosatt. Bara med en knagglig skolsvenska i bagaget, påbörjade Solja Krapu sina gymnasiestudier i Umeå och i dag skriver hon romaner och dikter på en nyansrik svenska.

Författaren uppträdde för både högstadie- och gymnasieelever och berättade om sitt liv och sin karriär. Redan innan Solja Krapu började skolan, skrev hon sina första dikter. I tonåren gillade hon att leka författare och satt ofta på caféer och skrev berättelser.

Vi fick höra några av estradpoetens dikter, som hon reciterade med fängslande inlevelse, t.ex. dikten Tjejsnack och Busschauffören. Solja skriver sina dikter om vardagliga händelser på ett vardagligt språk. Det är kanske därför lätt att känna igen sig i hennes dikter. Dikterna överraskar och väcker tankar. Det vardagliga är inte alltid kristallklart. Vi tyckte alla att Solja Krapu var rolig och väldigt bra på att uppträda.

Solja Krapu skriver för barn och vuxna. Alla hennes böcker och dikter är skrivna på svenska, men de har också översatts till finska. Hennes roman Mogen för skrubben, som handlar om skolan ur en lärares perspektiv, läses t.o.m. inom lärarutbildningen i Sverige. Med bildboken Jag behöver lillbrorsan vann hon det litterära priset Slangbellan för bästa barnboks debut år 2002. Hon har vunnit flera andra litteraturpriser, t.ex. SM i Poetry slam både år 1997 och 1998. Vid sidan om sin karriär som författare och estradpoet har hon utbildat sig till lärare. Hon jobbar deltid som bildkonstlärare i ett gymnasium i Umeå.

Solja Krapu besökte vår skola via Svenska nu-projektet. Det uppmuntrar ungdomar till att använda svenskan genom positiva förebilder, såsom Solja Krapu.

Sini & Ella

Abiturienterna bläddrar i Solja Krapus böcker.

Elever vid SPSU bjöd på rock, pop och latino jubileumsåret till ära

För att hylla SPSU:s jubileumsår har det ordnats flera festligheter. En av dessa festligheter firades måndagen den 23 februari 2009, då en musikkväll hölls på teater Rio.

Programmet på Rio inleddes med kaffeservering. Före klockan sju hade de flesta av åskådarna sökt sig till salen, och själva showen fick börja. Av musikgrupperna vid SPSU hade man fått ihop fyra olika band. Respektive band hade med hjälp av musikläraren Ilkka Alapirtti övat in två låtar. Bland de sam-

manlagt åtta låtarna fick åhörarna smaka på olika musikgenrer. Det spelades mycket rock, en lämplig dos av pop och till och med en liten nypa latino.

Kvällens huvudband Lyyran tähtikuvio & Vega med Jennie Storbacka som solist uppträdde med låtar vars texter härstammar från Kalevala och Runebergs verk. Tonsättningen ansvarar Vega Väitalo för. Åskådarna fick till exempel höra en ny version av Vårt land. Bandet och deras musik var mycket fängslande, och snart klappade hela pu-

bliken i takt under Joukahainen (Pope Puolitaival, saxofon) och Väinämöinen (Erja Lyytinen, gitarr) solokamp. Vega Väitalo har komponerat låtar ur Kalevala sedan år 1993, och är "grundstenen i bandet", berättade gitarristen Erja Lyytinen. Lyyran Tähtikuvio hade varit på turné och spelat fem konserter före spelningen i Rio, och trots det fanns största delen av entusiasmen kvar.

Lauri Hirvelä Gy 2

Bortglömd dramatik framfördes av Riksteatern i Uleåborg

Gymnasisterna och högstadieläverna vid Svenska Privatskolan blev också i våras en teaterupplevelse rikare, då Riksteatern gjorde sin femte Finlandsturné och än en gång bjöd på ett utsökt drama på Stadsteatern i Uleåborg.

I våras var det frågan om Stina Aronsons Syskonbädd som är en del av Spetsprojektet, vars syfte är, för att låna Johan Molanders, Sveriges ambassadörs, ord att göra konstnärligt spännande uppsättningar av bortglömda kvinnliga dramatikers verk. Pjäsen Syskonbädd är publicerad år 1931 men den har bara satts upp på scen en gång tidigare. Detta hände i slutet av 1940-talet. Riksteaterns version är regisserad av Jenny Andreasson som i samarbete med Franka Gebert bearbetat Aronsons text. Monica Wilderöth spelar huvudrollen som skådespelets Hon, Harriet.

Harriet har rymt från ett nervhem, där hon blivit placerad av sin man som vill ruska av henne alla de löjliga funderingar hon har om livets mening, jämställdhet, och framför allt, om verkligheten. Harriet har nämligen börjat tvivla på det som kallas verklighet. "Det började egentligen bara så här. Jag sa till min man: man har helt enkelt slagit ihjäl verkligheten för oss och gjort något som kallas kunskap av den.

Den finns inte mer. På tusen år har vi inte haft nån verklighet. Så varken du eller jag vet vad verklighet är." Harriet tror överhuvudtaget inte att det finns någon som vet vad verklighet är eller kan beskriva den. Hennes make är däremot av annan åsikt. Han är en man av ordning, rimlighet och förnuft som grundar sitt liv på två ord: Fakta och Verklighet. Harriet känner sig ångestfylld och jagad av samhällets behov av att definiera allt som finns omkring dem och hon tycker att vi istället för att stycka upp och tränga in verkligheten i små fack, borde uppleva den. Enligt henne räcker det med att vi tillhör den, eftersom vi aldrig kan äga den. Verkligheten bara är på grund av att den inte kan definieras med något större ord.

Dramats första scen äger rum på en tågstation. Harriet är på väg mot Havet för att komma undan sin make, nervhemmet och sköterskan utan ansikte. Hon får snart sällskap av Den sjuke som också suttit inspärrad och nu är på rymmen. De följs åt till Havet,

dit Hon ska för att hitta ett nytt sätt att existera på och dit Den sjuke ska för att återuppliva sina skrumpna lungor med all den "överskottsluft" som finns där. I rollistan finns karaktärer som Hon, Han, Tjuven, Den sjuke, Den dåliga kvinnan, Den goda Guden med flera. Tågdestinationerna är Havet, Staden och Berget. Dessa namn skapar en diffus och obestämd känsla om tid och rum. Hon och Han skulle kunna vara vilka som helst, Staden och Havet ligga var som helst. Drömscenerna förstärker ännu uppfattningen om en alternativ verklighet eller drömvärld som scen för skådespelet.

Det är dialogen som för pjäsen framåt. Stilen är i högsta grad funderande och nästan filosofisk. Det gäller att vara skarpsinnig, då man tar del av detta drama för annars löper det risk att man missar en stor del av innehållet. Även om man skulle råka gå miste om någon del av dialogen, går det inte att förbise eller låta bli att förnimma stämningen. Tillsammans med Harriets ångestfyllda

En scen av Riksteaterns Syskonbädd. Fotograf: Börje Gustavsson.

och ibland nästan deprimerande reflektioner, skapar belysningen och musiken skickligt en helhet som samtidigt är dyster och hektisk men ändå inte totalt hopplös. I de få tillfällen då det inte fanns någon dialog var musiken så stark och tilltalande att den fungerade som text. Harriets attityd till sina medmänniskor är, trots den inte alltför uppmuntrande atmosfären, fördomsfri och öppen. Hon vill hitta gemenskapen som råder mellan alla människor. Syskonbädd syftar kanske på denna gemenskap. Harriets strävan efter att leva enligt sin ideologi får henne dock bara att bli föraktad och stämplad

som sinnesrubbad. Titeln Syskonbädd anspelar på det perfekta samhället, där harmoni råder och där alla har ett lika människovärde, oberoende av kön eller social status. Aronsons text är i denna mening, på ett nästintill skrämmande sätt, tidlös och aktuell än idag.

Syskonbädd reflekterar över den mänskliga naturen och kvinnans roll. Harriets make representerar orättvisa och tyranni. Till och med Modern, makens mor, lyder honom undergivet. Harriet står för frihet och jämlikhet. Skådespelet avslöjar inte vilken av dessa till slut segrar. Kostymerna som skådespelarna bär är alla delade i en mörkare

och ljusare sida. Kanske hänvisar detta till sinnets tudelning. Hos vissa är de två sidorna inte i balans. Aronson ville själv inte att hennes pjäser skulle spelas i rädsla för att bli utskratad. Även om Syskonbädd kan upplevas som tung, är den värd att ta del av eftersom vi alla från den, kan lära oss en gnutta tolerans mot det okonventionella. I Syskonbädd var denna ovanlighet, som inte kunde accepteras dock endast en gränslös och obetingad kärlek mot mänskligheten.

Laura Määttä

Piece of Cake gav oss kunskap och goda skratt

Vi hade möjligheten att njuta av ett stort paket med information i form av pjäsen Piece of Cake av Teater Taimine i början av året 2009. Föreställningen, som var en del av Lasten ja nuorten teatteripäivät, turnerade i skolor i Uleåborg.

Pjäsen börjar med kriget mellan Sverige och Ryssland åren 1808-1809, då Sverige förlorar "lilla Finland". Därifrån skrider den ända fram till nutid. Pjäsen var mycket roande. Även tuffingarna på högstadiet fick sig några goda skratt samtidigt som de fick ta del av Finlands historia.

Skådespelarna bildade trovärdiga miljöer med en knapp rekvisita: en tvättmopp med oanade användningsmöjligheter. Tomrummen i gestaltningen av miljön släppte

loss publikens fantasi på ett imponerande sätt. Kontakten mellan publiken och skådespelarna var intensiv i Svenska Privatskolans festsal och stämningen var på topp.

Skådespelarna Carl Gustaf Wentzel och Mikael Strömberg pratade finlandssvenska, rikssvenska, finska, ryska, franska och även lite "bad English" under föreställningen och förmedlade klart budskapet: Yksi kieli, tyhmä mieli (ett språk, enfaldigt folk). Föreställningens sista replik sammanfattade hela pjäsen: "Om ni kan fyra språk var pjäsen för er a piece of cake."

-Vi tycker att det är viktigt att lära sig språk och vi är mycket förvånade över att det finns så många som inte kan både svenska och

finska i Finland, fastän de båda språken är officiella, säger Wentzel och Strömberg.

Teater Taimine, som är en professionell teater, grundades år 2002. Till repertoaren hör tio olika pjäser med unga på högstadiet och i gymnasiet som målgrupp. Turnéteatern uppträder i Finland men också i övriga Norden.

Heli Seppänen & Jani Leirimaa

* * *

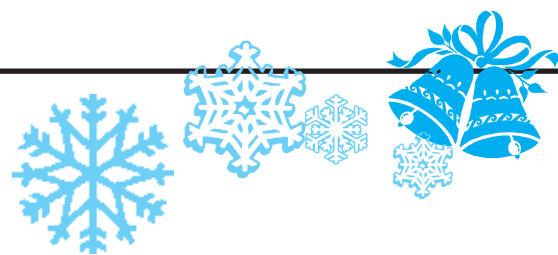
Kalle, berätta vilka stormän som fötts i Tammerfors
- Inte väl någon alls, bara barn.

* * *

Moas fröken är sjuk så klassen har en vikarie.
Moa får frågan hur det går i skolan.
- Det går bra. Vi har redan slitit ut en fröken.

* * *

Med vilkendera hand äter du?
- Med den högra.
- Jaså, jag äter med sked och gaffel

Vuokraa auto meiltä

AVIS
Autovuokraamo

Oulu : 0400-687020
Kokkola: 050-3094586
Vaasa: 0500-864835

Hyr bil av oss

AVIS
Biluthyrning

Uleåborg: 0400-687020
Kokkola: 050-3094586
Vasa: 0500-864835

Vi vill tacka
alla annonsörer
samt önska
God Jul
och
Gott Nytt År 2010!
Gymnasiets elevkår

VÄRMEPUMPAR

+Installation +finansiering +upp till 6 års garanti

LG:s luftvärmepumpar värmer i vinterkylan,
kyler i sommarhettan,
rengör inomhusluften och har en elegant design!

LämpöPlus
Välkommen till oss!
Tel. 029 001 0090 - www.lampoplus.fi

AKUUTTE

eläinlääkäriasema

Kansankatu 48, 90100 OULU
Puh. (08) 8810 800
Fax (08) 8810 810

parturi-kampaamo - pysäkki -

Merikoskenkatu 6c

ark. 09.00-17.30
la. 10.00-14.00
(tai sop. muk.)
ilman ajanvarausta
040-4829561

CAFE ANGLIA

Cafe Anglia, Jääli

ANGLIA POWER

Cafe Anglia Power,
Kempele

Lounasruokaa, ca-
tering, kokoukset,
saunailat

OULUN
HEVOS
KLINIKKA

Synapsi Oy

040-7003369

SIIVOUSLAHJAKORTTI

33,48 €/ 3 tuntia
(norm. 83,70 €)

Tilaa kotisiivous tammikuulle
31.12.2009 mennessä.
Soita heti 041-5072028
www.helpmax.fi

WETTERI POWER
PÄ YRKESEFÖRÄRENES SIDA

WETTERI
www.wetteri.fi

**Svenska Klubben
i Uleåborg**
Vi stöder Vikingen.

Vikingen

December 2009

Gymnasiets elevkår vid
Svenska Privatskolan i Uleåborg

Chefredaktör: Kaisa Mattila, tel. 050-363 2778

Tryckning:
Painotalo Joutsenmedia, Uleåborg

Svenska Privatskolan i Uleåborg
Sepänkatu 7 • 90100 Oulu
p. (08) 311 2852 / rehtori

Yhteishaun kautta ruotsinkieliseen lukioon...

Kiinnostavatko lukio-opinnot? Kiinnostaako kaksikielinen tulevaisuus?

- suomenkielisiä opiskelijoita tuetaan ruotsin kielessä
 - ei lukukausimaksuja
- pienet opetusryhmät – tehokasta oppimista
- mahdollisuus saada avustusta asumiseen ja matkoihin

Tervetuloa tutustumaan Oulun ruotsinkieliseen lukioon.
Ota yhteyttä ja sovi vierailusta!

Intresserad av gymnasiestudier?
Av en framtid på två språk?

Välkommen att stifta bekantskap med gymnasiestudier vid Svenska Privatskolan i Uleåborg. Vi har små undervisningsgrupper och därför effektiv inläring. Det är även möjligt att få stöd för boende och resor mellan hem och skola. Ta gärna kontakt med rektorn om Du vill besöka skolan!
(08) 311 2852 / rektor

<http://www.spsu.fi>

en skola mitt i staden • koulu keskellä kaupunkia

HEMELEKTRONIKAFFÄREN
MED KVALITETSMÄRKEN

Expert inom ljud och bild

HIFI STUDIO 17

www.hifistudio17.fi Avoimna ark. 9.30-18.00, la 9.30-14.00
Hallituskatu 22 Puh. (08) 8151 200

Tervetuloa
hyväntuuliselle
Joululounaalle
Ravintola Matalaan

MATALA
Ravintola M. P. (08) 333 013
www.matala.fi